

THORVALDSENS HJEMKOMST¹⁾

I April Maaned 1838 fik jeg Ordre til at commandere Fregatten *Rota* paa et Togt til Middelhavet, saavel til Øvelse for Officerer og Mandskab som for at hiembringe en Deel for Mu-seet bestemte *Thorvaldsenske* Statuer og Kunstværker samt den store Kunstner selv. Dette Togt kunde vel fortjene en omstændelig Beskrivelse, nogle Materialier dertil har jeg i en opbevaret Dagbog; men da den vil tage for megen Plads op her, skal jeg indskrænke mig til at give et kortere Omrids af den.

To Dage efter vor Ankomst til Livorno reiste Lieutenanterne Flensborg, Wulff og Wilde, sammen med Kapelmester Frølich og Jerichau, til Rom med et Dampskib, de havde ti Dages Per-mission. Til Florents gik Lieutenant *Buchwald* og *Hedemann*. Med Flensborg skrev jeg til Thorvaldsen og underrettede ham om Fregattens Ankomst samt om den Tid, den omtrent vilde be-høve for at gjøre sig klar til Hiemreisen. De Sager, der skulde indskibes, indtraf et Par Dage efter Fregattens Ankomst, sex og tredsindstyve Kasser i Alt, hvoriblandt nogle meget store og svære. De to Smaafartøier, der bragte dem, bleve lagte ind i Havnen, indtil vi kunde modtage dem.

Om Thorvaldsens egen Hiemreise herskede der endnu Uvis-hed; Mange tvivlede om, at han vilde kunne beslutte sig dertil, naar det kom til Stykket. Saaledes var det gaaet ham engang før: Alle hans Sager vare bragte i Orden, hans Reisetøi indpak-ket og Vognen bestilt, da han pludselig skiftede Sind. Den 18de fik jeg Brev fra Rom, skrevet i Thorvaldsens Navn af en dansk Kunstner ved Navn *Bravo*, hvori jeg underrettedes om, at Thorvaldsen var færdig til Reisen og vilde indtræffe i Livorno paa den Dag, jeg nærmere vilde bestemme ham. Men paa samme Tid modtog jeg Brev fra Lieutenant Flensborg, hvori han siger mig, at Thorvaldsen var meget vankølmødig, yttrede undertiden stor Frygt for Reisen og gjorde det meget tvivlsomt for alle hans

¹⁾ Brudstykke af Hans Birch Dahlerup: „Mit Livs Begivenheder“, 2den Del, der udkommer om kort Tid.

Omgivelser, om han, naar det kom dertil, vilde kunne beslutte sig til at reise.

Jeg raadførte mig med Dalgas herom og besluttede at tage til Rom for selv at afhente ham, hvori der altid laae en større Æresbeviisning, der maatte have nogen Virkning paa ham, og det vilde da ikke falde ham saa let at trække sig tilbage. Imidlertid lod jeg Alt sætte i Stand til hans Modtagelse, gjøre Indkiøb o. s. v. I den agterste Kahyt, som ganske skulde indrømmes ham, blev paa den ene Side, ligeoverfor Fortepianoet, opsat en bequem Seng med et smukt drapperet Omhæng; for mig og Hans var der Køier til at hænge op i forreste Kahyt, og udenfor denne, paa Batteriet, skulde opreises et Kammer til de Herrer, han bragte med sig.

Ombord paa de engelske Skibe havde jeg seet en Indretning optagen paany, som i min tidlige Ungdom fandtes paa alle Linieskibe, men siden var gaaet af Mode, Reposer ved Faldrebene nemlig, et Slags Altan eller Udbygning med Bænke, som danner et behageligt Sæde ud over Vandet at sidde i smukt Veir og røge en Sigar; denne Indretning lod jeg gjøre paa Fregatten, og den er siden indført i Marinen paa de store Skibe. For at mit Bordservice kunde svare i Elegance til det Hele, købte jeg i Livorno et Stel fransk Porcellain, hvidt med forgyldt Kant, og completerede mit Sølvservice, hvilket jeg vidste, vilde være min kiære Kone en velkommen Forøgelse af vort Huusgeraad.

— — — — —
Tiden var nu saa langt fremrykket, at jeg maatte tænke alvorligt paa at komme til Rom, jeg besluttede derfor at gaae med det første Dampskib, der kom, og lade Fisker i mit Navn modtage Storhertugen ved Besøget og gjøre min Undskyldning, hvilket jeg ogsaa selv gjorde før min Afreise igiennem Gouverneuren. Med det sidst passerede Dampskib var Professor *Eschricht* og Frue, som jeg traf i Land paa Dalgas' Contoir, de kom fra Marseille og agtede at opholde sig nogen Tid i Rom. Det glædede mig meget at træffe disse Bekiendtere her. Fra min kiære Kone modtog jeg i disse Dage Brev; hun havde været alvorlig syg i længere Tid strax efter vor Afreise; men glædede mig med Efterretningen om, at hun nu var fuldkommen rask igien.

Endelig kom et Dampskib den 28de. Det var *Francesco Imo*, et kongeligt neapolitansk Paketskib, commanderet af en Officier.

Jeg forsynede mig med Pas for mig, Lieutenant Kinch og Hans, og Kl. 7 om Aftenen kom Skibet paa Siden af Fregatten, hvorfra vi indskibede os og tiltraadte Reisen. Den næste Formiddag landede vi i *Civita Vecchia*, bestilte Vogn, og efter et Par Timers Ophold rullede vi rask afsted, med tre Heste for, ad Veien til Rom. Paa Veien var der ikke Noget, der tiltrak sig vor Opmærksomhed, før vi mod Mørkningen, paa Toppen af et Bierg, blev tilraabte af *Vetturinen* eller Kudsken:

— Ecco la cupola! Det var Peterskirkens Kuppel, vi saae, skøndt endnu langt fra Staden.

Det var mørkt, da vi kom ind i den evige Stad. Af Beskrivelsen, vi havde faaet af Flensborg og de andre Officierer, gienkiendte vi Colonnaden ved Peterskirken, Castellet *San Angelo* og andre Steder, vi passerede. Paa *Englebroen* styrtede en af vore usle Heste, hvilket trak endeel Mennesker omkring os og forøgede min Utaalmodighed efter at komme i Huus, da vi alle vansmægtede af Sult og Tørst, og Aftenen ovenpaa den hede Dag var meget kiølig.

Efter nogen Snakken og Skienden var omsider Hesten bragt paa Benene igien, og nu gik det rask afsted igiennem Gaderne, indtil vi kom til et Sted, hvor der var ligesom en lille aaben Plads, der begyndte atter lidt Uro mellem Hestene, og den ene, Sideløberen, rev sig pludselig løs og galoperede ind ad en Port, Stedet hvor den hørte hiemme. *Vetturinen* lod sig nøie med at bande og skoggerlee imellem hinanden og kørte videre, indtil vi naaede det os anbefalede *Hôtel Frantz*, i *Via condotti*. Det var da seent paa Aftenen, sultne, trætte og søvnige vare vi Alle, vi fik et herligt Aftensmaaltid og gik til Sengs, første Gang sovende paa, hvad jeg dengang troede var Høvlspaaner, men senere har faaet Grund til at antage var tørrede Maisblade.

Næste Morgen, efter at have besørget mit eget og min Søns Toilette, thi han var endnu for ung til at kunne undvære nogen Hiælp og Tilsyn herved, gik vi ned i en tilstødende Café for at nyde vor Morgendrik, et Glas Melkekafe med Brød til. Her varede det ikke længe, før vi fandt os omringede af Landsmænd, da dette var det Kaffe-huus, de fleste danske Kunstnere søgte. Her var *Küchler*, *Sonne*, *Blunck*, *Bravo* og Flere, Navne jeg nu ei erindrer. Alle yttrede megen Glæde over at see mig og meente,

at det var det rette Middel til at overvinde enhver Betænkelighed hos Thorvaldsen.

Det var for tidligt om Morgenens til at besøge Thorvaldsen, for imidlertid at benytte Tiden førte man os hen til det berømte *Pantheon* eller nu *Maria della rotonda*, viiste os paa Veien *Trajans-Søilen*, nogle kæmpemæssige Mure, der vare Levninger af et Keiserpallads, og omsider gik vi til Thorvaldsen, eller rettere kiørte derhen, da man underveis havde engageret en Equipage til mig for den Tid, jeg forblev i Rom, jeg troer til en Priis af fem Scudi om Dagen.

Jeg havde taget min Uniform paa for at viise mit officielle Ærinde og gjøre tilbørlig Honneurs for den Mand, Kongen lod afhente med et Krigsskib. Thorvaldsen traf jeg i Skjorteærmer, som han sedvanligt gik om Sommeren hiemme i sin Stue. Der var Nogen hos ham, og han blev ligesom lidt forlegen ved at modtage mig en déshabillé; han vilde snappe en Kiøle i en Hast, men blev paa min Bøn, som han var, og vi vare snart enige om Alt.

Jeg skulde nu først see mig om i Rom i nogle Dage, imidlertid endte han de Smaaforretninger, der endnu vare tilbage at ordne, og saa kunde Dagen jo bestemmes. Han viiste mig om i sit Atelier, hvor jeg fandt min Passageer Jerichau i fuldt Arbeide med at modellere, dengang anede jeg kun lidet, at denne underlige unge Mand skulde vinde den Rang blandt Kunstnerne, han senere har svunget sig op til. Siden besøgte vi et andet, og jeg troer et tredie Atelier, Thorvaldsen havde paa forskiellige Steder i Staden, og endte med at aflægge Besøg hos Kammerherre *Paulsen*, hans Svigersøn, hvorefter vi kiørte til via condotti og spiste til Middag i en Restauration, *Lepre*, ligeoverfor vort Hôtel. Om Eftermiddagen — vi spiiste stedse tidligt til Middag, jeg troer Kl. 12, og toge derefter en lille Luur paa Sengen, siesta — kiørte vi ud, besøgte *Cloaca maxima*, som skal være fra Ancus Martius' Tider, en Levning af de uhyre underjordiske Afløbscanaler, denne Konge byggede, saae *Guldsmedenens Æresport* og flere andre Levninger fra Oldtiden.

Nær ved Cloaken viiste man os en Vandpyt, som var mærk-værdig ved Vandets overordentlige Klarhed. Jeg saae et Fruentimmer staae med bare Fødder paa en Bund af tørre Kieselstene, hun var neppe tre Skridt fra mig, og dog var det først,

da hun med Fødderne bevægede Vandet, at jeg kunde overbevise mig om, at hun stod i Vand til over Anklerne.

Om Aftenen gik vi til et lille Værtshuus, *Falconiere* kaldet, hvor vi spiste til Aften i Selskab med danske Kunstnere, Thorvaldsen deriblandt, æret som en Fader, ugeneret selv, og generende Ingen. Aftensmaaltidet var som om Middagen, varm Spise, portionsviis efter Spiseseddel eller rettere mundtlig Opregning af, hvad Huset formaaede, dertil en Foglietta Viin, lidt Frugt og ovenpaa en Sigar. Var Heden trykkende, kastede man Kiolen og sad i Skiorteærmer. Kl. henved ti vandrede vi hiem i Selskab og skiltes ad efterhaanden, som Enhver kom til sin Dør. Paa denne Maade tilbragte vi i Almindelighed Aftenerne.

Samtalen var altid underholdende og livlig, Politik blev der ikke talt om, og dog standsede Samtalen aldrig af Mangel paa Stof. Hans, der strax følte sig hiemme blandt Kunstnerne og i dette Liv, endte gierne Maaltidet med at glide ned af Stolen og under Bordet, naar ikke en af hans Naboer tog Armen om ham og lod ham sove ind, med Hovedet lænet op til sig, og det kostede mig undertiden Møie at faa ham hiem, søvndrukken som han var efter Dagens Anstrengelser. Næste Morgen vare vi atter paa Benene imellem Kl. 5 og 6. .

Jeg kan nu ikke nøiagtig opregne Dag for Dag de Mærkværdigheder, vi saa, den Orden hvori dette skeete, og overhovedet hvorledes hver Dag især blev tilbragt, da jeg ikke har nogen Dagbog for den Tid. Saaledes forekommer det mig nu, at vi den første Dag allerede, og før jeg gik til Thorvaldsen, besøgte Peterskirken, at jeg Dagen efter, om Tirsdagen, spiste hos Paulsen, efter at have gjort *Prindsessen af Danmark*, Prinds Christians fraskilte Gemalinde, min Opvartning, og derefter efter Bordet kiørte en Tour med Thorvaldsen, Paulsen og Hans i Villa *Borgheses* Hauge, og at det var om Onsdagen, at jeg i Selskab med Eschricht og hans Kone samt Sonne og Blunck besaae Vaticanet; om Torsdagen vare vi den hele Dag i *Tivoli*, Fredag besaae vi Galleriet Borghese, Løvedag Eftermiddag Capitoliet, Søndagen vare vi i *Mausoleo Augusto*, hvorfra vi kiørte hiem til Paulsens, hvor vi havde spiist til Middag, toge Afsked og begave os hiem for at samles med vore Medreisende hos Lepre, hvorfra Afreisen skete henved Midnat. Imellem disse Hovedmomenter ligger imidlertid mange andre ei mindre interes-

sante, som jeg troer bedst fremhæves ved at give en almindelig Skildring af mit otte Dages Ophold i Rom.

Den første Dags Orden var Forbilledet for alle de andre. Vi stode meget tidligt op, drak vor Kaffe i *Cafe greco* nederunder, hvor der var en Opvarter ved Navn *Pietro*, hvis Ansigt havde den største Liighed med en Kameels, jeg nogensinde har fundet mellem et Menneske og et Dyr, og som havde stor Lyst til at indlade sig med Hans, men kom aldrig videre end til at stikke med Fingeren hen imod ham, ligesom naar man turrer en Hund. Her traf vi om Morgenens, om Middagen efter Bordet, og om Eftermiddagen eller Aftenen, før vi gik til Falconiere, sammen med vore Landsmænd. Om Morgenens aftaltes da vore Toure for den Dag, og en eller flere af vore Landsmænd tilbøde sig da som Veivisere og Ledsagere. Frølich, der var forbleven i Rom, var ogsaa af vort daglige Selskab.

En Aften spiste vi Alle, Professor Eschricht og Kone vare med, i et simpelt men blandt Kunstnerne meget bekiendt og yndet Værtshuus i *Trastevere* ved Navn *Centola*, og Kuchler, troer jeg, har malet en Aftenscene derfra, som findes blandt Thorvaldsens Malerier. Paa Hiemveien deelte Selskabet sig, Eschrichts, Kinch og nogle Andre gik til Colosseum for at see det i Maanebelysning; det var en deilig Fuldmaaneaften. Jeg og Hans vare for trætte og søvnige til at ledsage dem.

Hvor vare Aftenerne skønne i Rom. Ikke et Vindpust rørte sig, Lysene brændte frit under aaben Himmel; Gaderne vare da fulde af Liv; i Fiæleboderne paa de aabne Pladser og paa udsatte Borde, udzirede med Blomster og Løvværk, imellem hvilket kunstige Fontainer af Flasker spillede, laae alle Slags Spisevarer: slagtede Duer, Kyllinger og Høns, Hanekamme, Coteletter, Alt færdigt, beredt til at lægges paa Stegepanden; Frugter og Drikkevarer af alle Slags. Den milde stille Luft, den smukke høitidelige Sang af en Gruppe Folk, der knælede foran et Madonnabillede, og det lystige, vrímlende Liv rundt om gjorde vore Vandringer hen og tilbage fra vore Aftensmaaltider yderst behagelige.

De Mellemtider, der bleve mig tilovers fra de ovennævnte Excursioner og Besøg, benyttede jeg til at see mig lidt om paa egen Haand i Selskab med Hans.

Vi spadserede i Villa Borghese, paa *Monte Pincio*, op og ned af Corsoen, hvor en Eftermiddag Hans blev meget forskrækket over et Optog af hvidklædte Mennesker med Hætter af samme Tøi og Farve over Hovedet, giennem hvilke kun Øinene og de røde Læber kigede frem. Jeg troer, de hørte til en Liigprocession; foran dem gik en Mand med et tændt Lys eller Fakkell. Hans greb mig paa eengang heftigt i Frakken og sagde ganske forskrækket:

— Fader, Fader! See! Hvad er det?

— — — —

Da jeg første Gang aflagde Besøg hos Prindsessen af Danmark, havde hun bedt mig tage min Søn, som hun fra Vinduet havde seet komme med mig ind i Palladset og blive efterladt hos Paulsens, med mig, næste Gang jeg kom. Da Dagen for Afreisen var bestemt, gik jeg altsaa atter til Prindsessen for at tage Afsked og spørge hende, om hun havde Noget at befale mig o. s. v., og jeg præsenterede nu Hans for hende. Hun var meget venlig imod ham paa sin Viis, lod bringe Kage til ham, og da vi skulde til at gaae, sagde hun:

— Du maae dog have noget til en Erindring om mig! og forærede ham to Billedbøger, indeholdende smukke illuminerede Afbildninger af de fleste, saavel geistlige som militaire og nationale Dragter i de pavelige Stater. Prindsessen var bleven uformelig feed, hvilket alligevel kunde have været mindre iøinefaldende, naar hun havde viist lidt mere Omhu for sin Person og sit Toilette; de smukke Ansigtstræk og de fine Arme og Hænder havde hun conserveret.

Hun talte Dansk med den fuldkomneste danske Udtale, maa-skee en Toneart lavere kun, end det tales i de høiere Classer. Hendes Conversation var i samme Smag, enkelte Udtryk endog meget drøie; hun skaanede Ingen.

— Gaaer Thorvaldsen da virkelig med Dem? spurgte hun. Han er en gammel Nar! Hvad vil han derhiemme? Hun og Thorvaldsen levede i en evig Feide med hinanden, og dog kunde hun ikke undvære hans Selskab. Han talte altid reent ud og sagde hende mange drøie Sandheder, men det gjorde hende ikke vred, hun svarte igien i samme Tone, og saaledes mundhuggedes de bestandig for dog immer at søge hinandens Selskab igien.

Søndagen den 5te August var Afreisen bestemt at skulle finde Sted ved Midnatstid. Thorvaldsens Homme d'affaires eller Agent, en Skotlænder ved Navn *Grant*, havde lagt Planen, besørget Passer, bestilt Vogne og skulde følge med til Livorno for yderligere at være behiælpelig.

Om Middagen spiste jeg, Lieutenant Kinch og Hans hos Paulsens. Efter Bordet blev Thorvaldsen kaldt bort for at bi-vaane endnu et Comitémøde over en eller anden Kunstgjenstand. Medens han var fraværende, kom Flere i Besøg for at sige ham Farvel, blandt Andre erindrer jeg en preussisk Diplomat, og Nogle af Disse lagde ikke Skiul paa deres Tvivl om, at han virkelig gjorde Alvor af Reisen.

Paulsens Vogn holdt forspændt for at kiøre ud med os, saasnart Thorvaldsen kom tilbage, Fru Paulsen sad paaklædt til Kiøretouren, da Prindsessen blev meldt. Man kunde see paa hende, at hun var i sit onde Lune, og da Thorvaldsen kort efter kom, sagde hun ham Farvel med nogle pikante Bemærkninger, hvortil han svarede i samme Tone. Samtalen gik i Staae, Alle vare forlegne og ønskede hende bort, men hun vedblev at pine os endnu en Times Tid, af Malice sagde de, det var hendes Vane. Omsider gik hun med den Bemærkning:

— Jeg seer, at De skal ud!

Vi satte os i Vognen og kiørte hen til *Piazza Navone*, som paa en vis Dag om Aaret, der netop indtraf den Dag, bliver sat under Vand, hvorved der dannes et Slags Folkeskuespil. Det er en meget stor regelmæssig Plads, der benyttes til Frugt- og Grønttorv; paa denne Oversvømmelsesdag aabnes nogle Vand-rør, saa at Vandet kommer til at staae et Par Fod høit over Pladsen. Morskaben bestaar i, at Herskabsvogne med pyntede Damer kiøre Pladsen rundt med Hiulene i Vand op til Akslerne, og Folkestimmelen, der er retireret op paa de høit liggende Trottoirer ved Husene, støder hinanden under Skrigen og Jubel ud i Vandet.

Da vi havde seet nogen Tid herpaa, kiørte vi en lille Tour omkring, forfriskede os med Iis fra en Conditorboutik og kiørte saa, da det nu var blevet mørkt, ud til Mausoleo Augusto, hvor der hver Søndag var stort Fyrværkerie. Dette Mausoleum er indvending indrettet til et bequemt Theater med lukkede Gange og Loger. Fyrværkeriet var det skønneste, jeg har seet; Lo-

gerne stærkt besatte med det eleganteste Selskab; Skuepladsen saavel som den forreste Deel af Logerækkerne vare aabne med den stierneklare Himmel til Tag, det var en meget behagelig Aften. Her kom mange af Thorvaldsens Bekendtere ind i Logen til os for at sige ham Farvel.

Efter endt Fyrværkerie kørte vi til Via condotti, hvor jeg og mit Følge steg ud og sagde Farvel til Paulsens, Thorvaldsen fulgte med dem for senere at komme til os hos Lepre. Det var nu allerede temmelig silde paa Aftenen, vor Indpakning var besørget før Middagen; jeg gik altsaa op i Restaurationen, hvor der var en talrig Forsamling af Kunstnere, meest Tyskere, som vare komne for at følge den store Mester til Vogns. Iblandt dem var en meget høi og stærktbygget Mand paa omtrent Thorvaldsens Alder, med en stærk Stemme og et rask, livligt Væsen, det var en Maler, *Reinhart*, troer jeg, han heed, Nestoren af de i Rom levende tyske Kunstnere.

Thorvaldsen kom, da Klokken var lidt over elleve. Man sad ved Bordene, sladrede, drak og røg Sigarer. Klokken henved tolv vare Vognene bepakkede og vor Fører, Mr. Grant, kaldte os til Vogns.

Nu kom Afskeden. Alle flokkedes om Thorvaldsen, de Yngre ligesom Børnene om en elsket Fader, den lystige Reinhart omfavnede og kyssede den gamle Ven og Dusbroder og sagde ham et mandigt, hierteligt Farvel. Vi steg i Vognene: Thorvaldsen, jeg, Grant og Hans i den ene, Kinch, Frølich, Blunck og *Matthiä*, Thorvaldsens Medhjælper, i den anden, og under de Omkringstaaendes gientagne Farvel og Ønsker for en lykkelig Reise rullede vi afsted igiennem de øde Gader, over Englebroen, forbi Castellet San Angelo, over Peterspladsen med dens to mageløse Springvande, hvis mægtige Straalebouquetter glimrede i Maaneskinnet, igiennem de prægtige Søilerækker, der cirkelformig indeslutter Pladsen, og hen til den nu tillukkede Stadport, som dog efter et lille Ophold aabnedes for os ved Fremviisningen af et „lasciapassare“, der af særdeles Gunst var meddeelt Thorvaldsen og hans Følge. Ude af Staden vare vi, og lystigt fore vi afsted i den kølige Nat, jeg med Følelser, der ikke var ulig dem, Jason maae have havt, da det var lykkedes ham at komme i Besiddelse af det gyldne Skind.

Een Uge netop havde jeg været i Rom — jeg kom dertil

den ene Søndag Aften og reiste den anden — jeg havde været paa Benene fra den tidlige Morgenstund til seent paa Aftenen, havde benyttet Tiden saa godt som muligt til at see Alt, hvad mit korte Ophold der tillod, overfladisk kun, men maaskee derfor saa meget mere trættende. Mine Kræfter vare medtagne. Jeg længtes efter Hvile for Siæl og Legeme. En behagelig Forsmag derpaa havde jeg i Vognen, som rullede rask afsted i den deilige, stierneklare Nat. Hans slumrede trygt ligeoverfor mig paa Forsædet, overladende det til mig at holde ham fra at styrte paa Hovedet ud ad det aabne Vindue.

Tidligt om Morgen skiftede vi Heste ved et Værtshuus omtrent halvveis, der prangede med det pralende Skilt „*Grand Hotel*“, hvor vi med Nød og neppe fik en Kop Kaffe, medens Hønsene meget fortroligt spadserede paa Bordet, vi sadde ved.

Opad Formiddagen vare vi i *Civita vecchia* og toge ind i det samme Værtshuus, jeg var aftraadt i ved Ankomsten. Veien havde været overmaade støvet, vi trængte derfor høiligen til at gjøre vort Toilette. Da dette var giort, satte vi os ned til en fortræffelig varm Frokost, der blandt Andet bestod af Villinger, stegte i Olie, en ganske ypperlig Spise, som vi ogsaa i Rom oftere havde faaet, de kaldte denne Fisk *merluche*. En Viin fik vi her, som jeg ikke før havde smagt, *Orvietoviin*, den er hvid og skummende, i Smag og Udseende meget liig Champagne. Efter Maaltidet lagde jeg mig paa Sengen, de andre Herrer besaae Byen og fordrevede Tiden, som de bedst kunde indtil Indskibningen, der omsider, henved Kl. 5, fandt Sted.

Det var det samme Skib, som jeg havde giort Henreisen med, Francesco I^{mo}. Capitainen modtog os med Spillekaartene i Haanden og satte sig strax hen igien at spille med en af Passagererne. Paa dette Italienernes Spilleraserie saa jeg paa Gaden i Rom et Exempel: En Skoeflikker sad og arbeidede ved et lille Bord paa Fortouget, og en Mand stod ved Siden og talte med ham. Pludselig lægger Skoeflikkeren sit Arbeide, tager et Spil Kaart ud af en lille Skuffe, rødder Bordet, og nu begynder de at spille, den Ene staaende, den Anden sidende.

Det blæste frisk, og vi havde Vinden imod os. Et langt Middagsbord stod dækket under Soelteltet, men da vi vare komne ud af Havnen og satte os ned til Maaltidet, der var ele-

gant, med mange Retter, var der af alle Passagererne ingen Andre end Thorvaldsen, Kinch, Hans og jeg, der lode sig see paa Dækket.

Næste Formiddag, Tirsdagen den 7de August, løb vi ind i Havnen ved Livorno. Thorvaldsen vilde gaae ombord i Fregatten med mig strax; med Møie fik jeg ham overtalt til at gaae i Land og forblive der Natten over. Selv gik jeg ombord for at erfare, hvad der i min Fraværelse havde tildraget sig. Et Par af Fregattens Fartøier laae ventende paa os i Havnen og kom paa Siden af os for at modtage min og Passagerernes Bagage.

Da mine Sluproere kom over paa Dampskibets Dæk for at bære Tøiet ned i Baadene, udbrød en af Passagererne høit til de Omstaaende:

— Das sind nordische Leute! Das sind recht nordische Leute! med en Begeistring, som smigrede min Nationalfølelse. Manden var en Schweitzerofficier, der med flere andre Officierer og en Snees Invalider vendte tilbage fra Neapel, hvor de havde staaet i Tieneste. Vist var det imidlertid, at mine Sluproere især vare udmærket store og smukke Karle og stak fordeelagtigt af imod de smaa og spinkle italienske Søfolk.

Da Thorvaldsen yttrede stor Utaalmodighed efter at komme ombord, ilede jeg i Forveien for at berede ham en festlig Modtagelse. Jeg havde ikke tænkt at modtage ham før den næste Dag og var end ikke beredt paa Middagsmaaltidet til det forøgede Selskab. Til Lykke mødte jeg underveis min Underhovmester *Tolle*, der var en flink Person til i en Hast at finde Udvei, og jeg gav ham de nødvendige Instructioner til at have en Diner færdig til passende Tid, hvortil han maatte gjøre Indkiøb i Land.

Da jeg kom ombord, lod jeg en Salut og Festflagning gjøre klar. Stadsfartøierne bleve indsendte for at afhente vor hædrede Giæst og Følge, hvortil Hr. Grant, Consul Dalgas med sin Viceconsul og en Italiener havde sluttet sig. Da Fartøierne nærmede sig Skibet, bleve Flagene heiste, og da Alle vare traadte over paa Dækket, hvor jeg og Officierer modtog dem ved Falderebet, medens hele Mandskabet i festlig Dragt var opstillet foranfor, omfavnede jeg Thorvaldsen og bød ham Vel-

kommen paa dansk Grund, hvorpaa jeg vendte mig til Mandskabet og sagde:

— Lad os ønske vor høitberømte Landsmand Velkommen iblandt os! hvilket blev besvaret med et tre Gange gientaget Hurraraab, medens en Salut af ni Skud blev affyret. Denne Modtagelse glædede øiensynligt den herlige Olding. Han var oprømt og ualmindelig glad, paa sin stille Viis, den hele Dag. Til rette Tid var Middagsmaden færdig, og vi satte os ned til Bordet, elegant serveret med mit nye franske Spisestel, Sølv-tøi og Tilbehør, til et Maaltid, der, skøndt i Hast improviseret, dog ikke gav noget slet Forvarsel for Reisen. Champagnen knaldede til langt ud paa Aftenen, en italiensk Sanger med den klareste Quindestemme, jeg nogensinde har hørt, sang for os *à la Catalani*; Aftenen var skøn, og vi tilbragte den, røgende vore Sigarer, paa Dækket i Fryd og Gammen.

Thorvaldsens Datter, Fru Paulsen, havde været meget bekymret for, hvad Faderen skulde faae at spise underveis paa den lange Reise til Danmark og vilde gjerne have medgivet os Noget, indtil jeg beroligede hende over dette Punkt. Vi vare nu meget vel provisionerede: Foruden levende Faar, Sviin, Ænder, Høns, Kalkuner og Duer havde jeg baade i Toulon og her kiøbt hermetisk nedlagte Sager af mange Slags; vi havde engelske Biscuits, Kex og Tvebakker i Blikkasser, Confiturer og tørrede Frugter samt danske Syltetøier til Dessert, Vine og andre Drikkevarer havde vi rigelig Forraad af i mange forskellige Slags. Jeg havde dennegang, ligesom paa mine tidligere Reiser, gjort rigelige Indkiøb for saaledes med Overskuddet at forsyne min egen Kiælder og Huusholdning hiemme.

Iblandt de Ting, jeg her kiøbte, var en stor Marmorsten, tre Alen lang, som jeg bestemte til en Liigsteen over min salige Fader.

Den næste Morgen, den 9de August, gik vi iværk med at lette og vare omtrent Kl. 10 under Seil med god Vind og frisk Kuling, men vi vare ikke komne langt udenfor *Gorgona*, før Vinden døde af, og nu laae vi og dreve i fuldkommen Havblik i meer end en Uge. Endelig fik vi en frisk Kuling, som feiede os afsted forbi Minorca og til henimod Indgangen af Strædet. Her fik vi et Par Dages Modvind og Storm.

Lieutenant *Lund*, et godmodigt ungt Menneske, døde her og

blev sat overbord med de sedvanlige Sørgeceremonier. Han var syg ved Afreisen fra Livorno, hvor han ved at ligge og fiske i en Baad, paa Silden, hvoraf han var en stor Elsker, havde udsat sig for den stærkeste Middagshede og faldt i en hidsig Feber, som endte hans Liv. Det længe vedholdende stille Veirs Monotonie, Stormen og Dødsfaldet, havde i Forening den Indflydelse paa Thorvaldsen, at Begravelsen, eller her Overbordsættelsen i Havet af den Døde, gjorde et stærkt Indtryk paa ham, som først Synet af Spaniens majestætiske, uforlignelig skønne Kyster nogle Dage efter kunde forjage.

Efterat det haarde Veir havde lagt sig, fik vi en behagelig Krydstour langs med Spanskekysten fra *Cap de Zate* og lige til Malaga, ofte nær under Landet, saa der dog var Noget at betragte og skadesløsholde os for den langsomme Fart.

— — — —

En Aften i Skumringen hørte jeg, som jeg stod under det aabne Skylight, Officiererne paa Dækket udbryde i gientagne Udraab af Beundring, og Fisker kom hen til Vinduet og bad mig om at komme op et Øieblik. Da jeg kom op paa Dækket, stod Thorvaldsen heelt agter ude paa Skandsen omringet af Officiererne og stirrede op imod Himlen, henrykt i stille Beundring. Luften var overalt mørk, næsten sort, det sidste Skiær af Dagslyset var forsvundet; men over Agterenden af Fregatten, der vendte mod Nord, straaledede et Nordlys saa klart, at det syntes at kaste en Glands over de agterude staaende Personer, udbredende sig i en Halvcirkel ned til begge Sider af Horizonen og rækkende op til Zenith; det var som en Glorie, der omgav Fregatten midt i den mørke Nat rundtom. Straalerne funkledede og knitrede endnu i nogle Minuter og smeltede lidt efter lidt hen. Jeg kunde ikke afholde mig fra at udbryde til Thorvaldsen, at det var Nordens Genius, der bød ham Velkommen til hans Fædreland. Han svarede, endnu hensunken i Beundring:

— Aa, det er deiligt! Hvor er det deiligt! Jeg har siden, ved en Udstilling paa Charlottenborg, seet et Malerie, hvor dette skønne Syn er skildret.

Den næste Dag, en Søndag, maatte vi ligge stille for Modvind og Strøm. Om Middagen kom et Dampskib ud til os fra Helsingør, propfuldt med Damer og Herrer, som seilede flere

Gange rundt om Fregatten og bød Thorvaldsen Velkommen med Musik og Hurraraab. Uagtet han havde beskadiget sin Fod et Par Dage iforveien og maatte gaae med nedtraadte Sko, gik han dog ombord paa Dampskibet for at takke sine Landsmænd og Landsmandinder for den Ære, de viste ham. Længer op ad Dagen kom det Kongelige Bugserdampskib under Lieutenant *Aschlund* til os. Zahrtmann, som var Chef for Vagtskibet, havde sendt det for at være mig til Assistance med Bugsering, om det behøvedes.

Om Mandagen — Datum kan jeg her ikke angive, men det maae have været i Midten af September — lod det om Morgen til, at Omstændighederne nogenlunde vilde føie sig for os, og henimod Middag lettede jeg og lod Dampskibet bugsere os, hiælpende til med vore Seil.

Man var i Kiøbenhavn underrettet om Fregattens Ankomst, ligesom det allerede fra Livorno var meldt, at Thorvaldsen havde indskibet sig paa den; i et Brev fra Festcomitéens Secretair var jeg anmodet om at passe Ankomsten til Kiøbenhavn saaledes, at den indtraf paa en for det store Publikum bequem Tid paa Dagen.

Fregattens Seilads hele Sundet op var liig et Triumphtog. Alle Skibe paa Helsingørs Rhed flagede, Baade med pyntede Damer og Herrer fra begge Sider af Sundet omgave os, Blomsterkrandse kastedes, Musik tonede rundt om.

Veiret havde forandret sig, det var blevet Taage med nu og da en fin Regn, efter vi vare passerede Kronborg, men selv dette gav Festligheden et interessant Anstrøg; saaledes hørte vi pludselig Melodien af *Kong Christian* spillet meget smukt af et stærkt besat Musikcorps ikke langt fra os, uden at vi kunde øine, hvorfra Musiken kom, før i det samme en Baad brød frem af Taagen med Indvaanere fra Helsingborg og det skaanske Husarregiments Musikbande i. Vi hørte Hurraraab fra usynlige Baade, ja oppe fra Luften, og først da Taagen, som idelig var i Bevægelse, lettede sig, saae vi Baaden eller Skibet med Folk paa Ræerne, hvorfra Hilsenen kom, og som havde den Fordeel over os, at de saae Fregattens Komme paa dens høie Mastetoppe, der ragede ud af Taagen.

I Førstningen, og saalænge det lod sig gjøre, lod jeg Hilserne giengiælde ved at lade Fregattens Mandskab raabe

Hurra; men det var trættende og drog Opmærksomheden fra Skibets Manøvre, denne uophørlige Larm rundtom gjorde mig det vanskeligt nok at passe Skibets Bevægelser. Som vi kom nærmere op mod Trekroner, aftog Larmen dog betydelig og indskrænkede sig kun at komme fra et enkelt til Ankers liggende Skib eller en eenlig Baad fra Kysten. Jeg benyttede Øieblikket til at tage et hurtigt Middagsmaaltid; men før vi vare til Ende dermed, meldte man mig, at vi passerede Trekroner. Strax efter lod jeg Dampskibet kaste los, og Fregatten gled ind efter med den Fart, den endnu havde, og som den conserverede længere og stærkere, end jeg havde troet muligt. Et Varpanker var parat til at falde agter for at stoppe Farten, skøndt man neppe havde anseet det for fornødent.

I dette Øieblik kom Fisker og Overstyrmanden til mig og meldte, at de troede, Lotsen var bleven gal eller havde drukket sig fuld. Jeg gik forud og fandt rigtignok hans Adfærd mistænkelig, han hviskede Commandoerne for Roret agterud; han sank paa Knæ, slog med Armene og gebærdede sig høist latterligt. Jeg spurgte de to Andre:

— Skal jeg tage Commandoen fra ham? Saa siig det strax! De har staaet ved ham hele Tiden og maae have givet Agt paa ham! Det torde de ei raade til. — Pas paa ham da, og er der Fare og Nødvendighed for det, saa commandeer strax Ankeret at falde! sagde jeg til Fisker. Formodentlig har den bedøvende Larm fra de Tusinde Baade, der omgave Skibet, gjort Manden confus i Hovedet.

Omsider lød Commandoen tværs af Kastelpynten til at lade Ankeret falde, og strax efter Agtervarpet eller Stopankeret. Paa engang kaldte en Larm og høie Jammerskrig agter paa Skandsen mig fra Falderebet, hvor jeg stod, min første Tanke var Thorvaldsen, men ham saae jeg staae opreist omgivet af nogle Andre, derimod saae jeg nogle af Folkene ligge paa Dækket stønnende og jamrende sig. Det var Agtervarpet, der havde voldsomt løsnet en svær Klampe og knækket en Pullert, hvortil man havde kastet det, og i det voldsomme Ryk havde slynget fem Mand overende, der alle syntes stærkt beskadigede. Jeg lod dem strax bringe ned af Dækket, et Gardin af Seildug opslaae paa Batteriet, bag hvilket Matradser udbredtes, for at

lægge de Saarede paa, indtil de kunde blive transporterede iland.

Lieutenant E. Wulff og en Baadsmandsmat havde faaet Laarbenet brækket, de Andre havde Contusioner, om hvis Farlighed Lægerne endnu ikke kunde afgive Dom. Dette var en slem Dæmper midt i den Jubel udenfor Skibet og den umaadelige Vrimmel af pyntede Baade med Flage, Faner, Krandsse og alle Slags Emblemer.

Et saadant Skuespil som det, der nu viiste sig udenfor og rundt om Fregatten, har jeg aldrig i mit Liv seet. Jeg satte Officierer til at forhindre Baade fra at lægge til Skibet, bad de Deputationer, der nærmede sig for at komme ombord for at byde Thorvaldsen Velkommen, om at vente et Øieblik, indtil Fregatten var kommen ret til Ankers og i nogenlunde Orden. Uheldet, der var indtruffet Øieblikket før, vilde jeg holde skiult. Da Alt var i Orden, indbød jeg de ventende Herrer til at komme ombord, og nu kom Deputationer fra Kunstacademiet, fra Festcomitéen og Flere over paa Dækket og bøde vor Helt velkommen. Han havde hele Tiden staaet oppe paa en Rælings-trappe agter med blottet Hoved og hilst ud til den jublende Mængde.

Klokken var imellem fire og fem. Tiden var altsaa passende og heldig. Endskiøndt Indseilingen var skeet hurtigere, end det kunde forudsees, og det tykke Veir forhindrede i at see Fregatten langt ude, vare dog alle Baade komne netop til rette Tid, og Toldbod, Broer, Holmen og Langelinie vare propfulde af Mennesker, Lave saavelsom Høie, thi de simple Folk kaldte ham deres, da hans Fader havde været en simpel Steenhugger. Godt var det, at Fregatten kom tidligere, end den var ventet; de fornemste til Procession bestemte Baade kom netop ud igien-nem Bommen, idet vi ankrede, vare de komne os i Møde længere ude, som Bestemmelsen var, vilde Ulykker neppe være undgaaet. Nu gik Alting af uden det mindste Uheld udenfor Skibet.

Jeg har glemt at omtale, at Thorvaldsen Dagen før, da vi laae ankrede i Sundet udenfor, havde modtaget Efterretning om, at Kongen havde udnævnt ham til Conferentsraad.

Rundtom gientoges Hurraraabet, hvergang Thorvaldsens hvide Hoved med de flagrende Haar saaes over Rælingen, ogsaa

mig erindrede Publikum med et hædrende Hurra til Velkomsthilsen.

Baadene bleve giorte klare, og Thorvaldsen, jeg og Hans gik i Chaluppen. Nu indtraf der et andet Naturspil, som ogsaa er gjort til Gienstand for et Malerie: Regnen hørte op, Taagen fordeelte sig; og pludselig hvælvende den skønneste og fuldstændigt dannede Regnbue sig ligesom over den store Kunstner, idet han steg ned i Baaden.

Man vil maaskee finde det overtroisk og barnagtigt af mig, at jeg lægger Mærke til saadanne Hændelser og tillægger dem en Betydning, der dog ikke lader sig forklare. Men hertil bemærker jeg først, at begge hernævnte Naturspil, Thorvaldsens, et Aar eller to før i Rom, miraculeuse Frelse fra en voldsom Død, idet en Dreng, hans Værts Søn, af Uforsigtighed affyrede en Pistol paa ham, og Skuddet traf ham lige paa Hiertet uden at tilføie ham anden Skade end Besvimelse, hans Dødsmaade, og endelig, at den ufuldendte Model til hans sidste Arbeide Natten efter hans Død styrtede sammen, ere alle Omstændigheder i denne store Kunstners, og jeg troer, man kan sige, i denne store Mands Liv, som dog maae slaae de Fleste og vække Tænkernes Opmærksomhed; dernæst er det først i min fremskredne Alder, efter mange Aars Erfaringer af mit eget og Andres Liv, at jeg er bleven opmærksom paa disse os uforklarlige Hændelser eller Sammentræf — jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde dem —, der kunde synes os ligesom Vink fra en høiere Verden. Og beretter Historien ikke ofte Lignende af mærkelige Mænds Liv?

— — — —

Det var ingen let Sag for min store og brede Chalup med sine lange Aarer at bane sig Vei igiennem den myldrende Mængde af Baade, fuldt proppede af pyntede Herrer og Damer. Langsomt og med Forsigtighed, for ikke at beskadige Nogen med vore Aarer, skrede vi frem under en uophørlig, bedøvende Jubel og Hurraraab. Da vi kom til Trappen, vare alle Trinene tæt besatte med Mennesker, og hele Pladsen ovenfor mig var en bølgende Skov af Menneskehoveder, som gjorde det umuligt for mig at see den i Beredskab holdende Vogn, hvorhen vi skulde rette vore Skridt.

Jeg lod en halv Snees af mine Sluproere springe iland og med Ryggen stemt mod de stedse indtrængende Skarer bane

os en aaben Vei igiennem Folkemassen. Skridt for Skridt gik det, snart i een, snart i en anden Retning paa Maa og Faa henimod Vognen, som vi ikke kunde see. Sveden perlede ned ad Ansigterne paa mine stærke Sluproere, af Anstrengelse for at holde den bølgende Menneskemasse fra at trænge ind paa os, og det vilde ikke være lykkedes dem, dersom de ikke havde været understøttet af en Snees vældige Muur- og Tømmer-svende i gule Skindbuxer, der af alle Kræfter hialp med at stemme Ryggen imod, idet de uophørligt brølede deres Hurra-raab i vore Øren og fyldte Luften rundt om os med Stanken af Brændeviin.

Omsider havde vi naaet Karethen, hvor Conferentsraad *Hansen* — Architecten — og et Par andre Herrer modtog Thorvaldsen med Omfavnelser og nogle faa Velkomstord. De steg strax i Vognen, og jeg benyttede Leiligheden til at bringe min Søn i Sikkerhed ved at bede dem forunde ham en Plads i den. Hestene bleve strax spændte fra, og Folket trak Vognen afsted igiennem Gaderne til Charlottenborg.

Længselsfuld efter at mødes med min Kone, som jeg havde skielnet blandt Mængden, staaende inde paa Holmen ved *Bommensvagt*, viftende med sit Tørklæde, idet vi roede forbi, ilede jeg op til Admiral Holsten for at melde mig. Han var ikke i sin Bolig i Bredgaden, men paa et Landsted ved Frederiksberg. Jeg maatte derfor gaae den lange Vei til Skindergade, hvor Admiral Schönheyder boede. Fra ham sendtes jeg tilbage til Amalienborg for at melde mig til Kongen. Her maatte jeg vente i Forgemakket, som det heed, fordi der var Referat, men siden fik jeg at vide, at Kongen havde været hos Fru *Dannemand*, hvorhen der var gaaet Bud efter ham. Hans Majestæt kom, og jeg blev indladt.

Jeg var bleven noget ophidset af den meer end en halv Times Venten, men min Utaalmodighed svandt strax ved de venlige Ord, hvormed Kongen modtog mig. Frederik VI var i sit Væsen den elskeligste af alle de Konger og Fyrster, jeg har kiendt. Hans Nedladenhed og Venlighed havde intet Afmaalt eller Paataget, den var naturlig, faderlig og kom fra Hiertet. Efter at have budt mig Velkommen og modtaget min Melding med megen Venlighed, skøndt, Gud veed, den gamle Konge efter at være hentet saa langveis fra, kunde have lige saa megen

Grund til at være vranten tilmode, som jeg var over at have maattet vente, spurgte han mig nærmere ud om Reisen, yttrede sin Beklagelse over det indtrufne Uheld ved Ankringen, og da han havde spurgt, om jeg havde seet min Kone, sagde han:

— Ja, gaae da saa! jeg vil ikke opholde Dem længer, jeg kan tænke, De længes efter at see hende.

Min Kone traf jeg i Admiralindens Huus rask og glad ved at see Mand og Søn igien. Hans var imidlertid kommen fra Charlottenborg, efter at have taget Deel i den sieldne Ære at blive trukken af Folket giennem Gaderne i Triumph.

En Dag eller to efter blev jeg indbuden til Taffels tilligemed Thorvaldsen, som nu havde faaet Storkorset af Dannebrogordenen.

Saasnart Skibet var aftaklet, reiste jeg ud til min stille, lykkelige Bolig i Lyngby, som jeg nu saae mig istand til at forskønne med mangt et hiembragt Stykke til Prydelse saavelsom til Forøgelse i Bohave og Huusforraad. En rund Sum, saavidt jeg erindrer tolv Hundrede Rbd., blev mig godtgjort for Udlæg til Bispisning og Logisindretning for Thorvaldsen og hans Følge. Min Fordeel bestod i Overskuddet af de indkiøbte Vine og andre Forraadsartikler, samt hvad der af de forøgede Indtægter som Skibschef blev tilovers, hvilket, de anskaffede Smaasager og Serviceartikler fraregnede, kunde udgiøre en lille Sum af to, tre Hundrede Rbd. contant Tilvæxt af mit lille i Sparekassen staaende Reservefond, for mig i mine tarvelige Kaar en ikke ubetydelig Gevinst.

Efter at vi vare komne lidt i Orden efter Reisen, havde jeg Thorvaldsen og et talrigt Selskab, dels fra Staden, dels Honoratiores fra Lyngby, til Giæst paa Rostenborg ved en brillant Diner. Det var en smuk Efteraarsdag i de sidste Dage af September Maaned. Vi spadserede før Bordet i Sorgenfri Hauge, hvis høie Eier var fraværende. Thorvaldsen viiste os nogle klodsede Steenengle over en Dør paa Slottet og fortalte os, at han som Dreng havde været med at udhugge dem.

I Løbet af Vinteren var jeg ofte indbuden i Selskaber i Kiøbenhavn, som gaves for Thorvaldsen, der naturligviis blev feteret af Alle, og meer maaskee end hans Helbreed taalte. Han begyndte at skranke og maatte paalægge sig Diæt.

Om hans Liv ombord paa Reisen maae jeg endnu tilføie et Par Ord. Han stod i Almindelighed op imellem 7 og 8, efter at have drukket sin Kaffe paa Sengen, samtalende med Blunck og Matthiä, der regelmæssigt indfandt sig ved hans Lever. Hans Toilette var snart giort. Det heed sig, at han laae uden Skiorte, kun med en tynd ulden eller Linned Trøie, ja, at han end ikke om Dagen bar Skiorte men blot løs Krave, der gik ned over Brystet og blev bunden om Livet. Vist er det, at hans hele Garderobe indeholdtes i et lille Skriin, saa stort som en Reise-Skrivepult. En gammel bruun Frakke og et Par gule Nankins-buxer var hans Daglig-, en temmelig luvslidt sort Kiole og Buxer hans Stadsdragt, og min Hovmester maatte saa ofte stoppe og lappe paa denne og hans øvrige Klæder, at han for mig beklagede sig over den Nød, han havde med at holde de forslidte og møre Klædningsstykker sammen. I Varmen bar han intet Halstørklæde, men blot den nedfaldne Halslinning, sammenbundet med et sort Baand.

Var Veiret smukt, som det den meste Tid af Overreisen var, spadserede han paa Dækket, sad paa Reposbænken og betragtede Kysterne eller Havet og dets vexlende Naturscener, hvorved jeg bemærkede, at kun det Store, det Ophøiede tiltalte hans Kunstnersands for det Skønne. Englands og Siællands smilende og frugtbare Kyster havde ingen Interesse for ham: Dovers og Beachy Heads for os Andre maleriske Kridtklinter med den smilende grønne Indfatning, sammenlignede han med en Osterskorpe, Norges Fielde var ham flade og uden „Linier“, hvorimod de spanske Kysters storartede „Linier“ henreve ham til Beundring.

Kl. 10 samledes vi ved Frokostbordet til et Maaltid bestaaende af varmt og koldt Kiøkken. Efter dette Maaltid drog han sig tilbage til Kahytten, hvor han enten samtalede med sine Reisefæller eller satte sig til at læse i den eeneste Bog, han førte med sig eller tog i Haanden. Det var en gammel tydsk Græsk-romersk-Mythologie med meget slette Afbildninger i Kobberstik eller Træsnit. Han havde da altid et meget simpelt, grovt Blyant og løse Blade af ligesaa slet Papir ved Haanden, hvormed han udkastede raa Skitser af Figurer, eftersom Læsningen fremkaldte nye Ideer hos ham; sandsynligviis til Benyttelse ved de nye Arbejder og Compositioner, hvormed hans rige, stedse

skabende, Aand gik svanger. Ikke sielden overraskede jeg ham, henfalden i Slummer i et Hjørne af Sophaen, Bogen falden ham ud af Haanden og liggende paa Gulvet.

Ved Middagsbordet geneerte det ham i Førstningen at see den i Krigsskibe sedvanlige Etiquette, at Alle møde i fuld Toilette til Chefens Bord som til et Selskab, og han gjorde Undskyldning for, at han ikke havde gjort det Samme, indtil jeg sagde ham, at dette var en nødvendig Deel af Skibsdisciplinen, som vi Andre ikke kunde undlade, men som ikke vedkom ham det Ringeste; han maatte kun ikke lade sig genere deraf og ganske følge sine egne Vaner og sin Bequemmelighed.

Han spiste med god Appetit og stærkt, i Betragtning af den liden Bevægelse han kunde gøre sig, og den Uvirksomhed han levede i. Derfor begyndte han ogsaa at skranke hen paa Touren, han leed undertiden af Hæmorrhoidaltilfælde og klagede over, hvad han troede var en Hiertesygdom og deraf følgende Bængstelser.

Resten af Dagen tilbragtes paa Dækket, undertiden besøgte han Officiererne i deres Messelukaf. Om Aftenen spillede han Lotterie med Frølich, Blunck, Matthiä og Hans. Jeg var nemlig bleven underrettet om, at dette var hans Yndlingsspil, og havde derfor i Livorno forsynet mig med de dertil hørende Requisiter. Under Spillet vedligeholdte han Samtalen om forskellige Gienstande, men passede alligevel sit Spil med stor Interesse, hvori han efterlignedes af min Søn, der med en Iver, som næsten gjorde mig bange, deeltog i disse Aftenpartier, mindede de Andre, naar det var paa Tiden at gaae til dem, og var altid den Første paa Pletten.

Der var noget Morende og Rørende tillige i at see Livets Extremer mødes saaledes, den halvfjerdsaarige Olding og den otteaaars Dreng, smittet af Alderdommens Sathed og Stadighed. En Aften kom Hans alene op paa Dækket tidligere end sedvanligt og gav sig til at lege Tagfat med en af Officiererne. Jeg spurgte ham, om Spillet nede allerede var brudt op.

— Nei! Han havde kun ikke Lyst at spille længer, vilde heller røre sig lidt i den friske Luft. Da de Andre kom op, fik jeg at vide, hvad jeg vel havde giættet, at Hans var bleven stødt over, at Thorvaldsen eller de Andre vandt hver Pullie, og at han tabte. Jeg troer, de spillede om Bønner.

Thorvaldsen lagde sig kiendeligt ud paa Reisen; hans Ansigtstræk blev noget slappe og hængende. Maleren Blunck aftegnede os Alle, Officierer og Passagerer i een stor Gruppe med Blyant og Tusch; Portraiterne i Almindelighed veltrufne, nogle endog mesterligt lignende og deriblandt Thorvaldsen, som han gik iblandt os. Jeg har dette Stykke indsat i Ramme og Glas.

Af Væsen var Thorvaldsen mild og stille; i Samtalen om almindelige Gienstande, udenfor Kunsten, var hans Tankegang ikke riig eller omfattende, men klar og sund; man hørte hans Mening gierne og med Agtelse, der var i Alt, hvad han talte, den samme ophøiede Simpelhed og Naturlighed, som udtaler sig i hans Kunstværker. Som han gik og stod, som han taledede, kunde man tro at see en af Oldtidens Vise for sig. Hans hele Skikkelse, den høie, stærktbyggede og kraftige Figur, det store Hoved med de fulde, flagrende, hvide Lokker, det ædle, fintdannede Ansigt, et Aasyn straalende af Mildhed og Siælsro, mindede En uvilkaarligt om de Marmorstatuer og Buster, som ere os levnede fra den græske og romerske Oldtid, forestillende Olympens Guder eller hine Tiders store Digtere, Philosopher og Talere.

Senere i Kiøbenhavn gjorde en Dame, der sad ved Siden af mig i et Middagsselskab, hvor Thorvaldsen var tilstede, den træffende Bemærkning, at dersom en Fremmed, der aldrig havde seet Thorvaldsen før, kom ind og blev opfordret til at udpege ham blandt Selskabet, vilde han ufeilbarlig og øieblikkelig finde den rette Mand, saameget udmærkede han sig i sin ydre Personlighed fra alle Andre.

HANS BIRCH DAHLERUP
